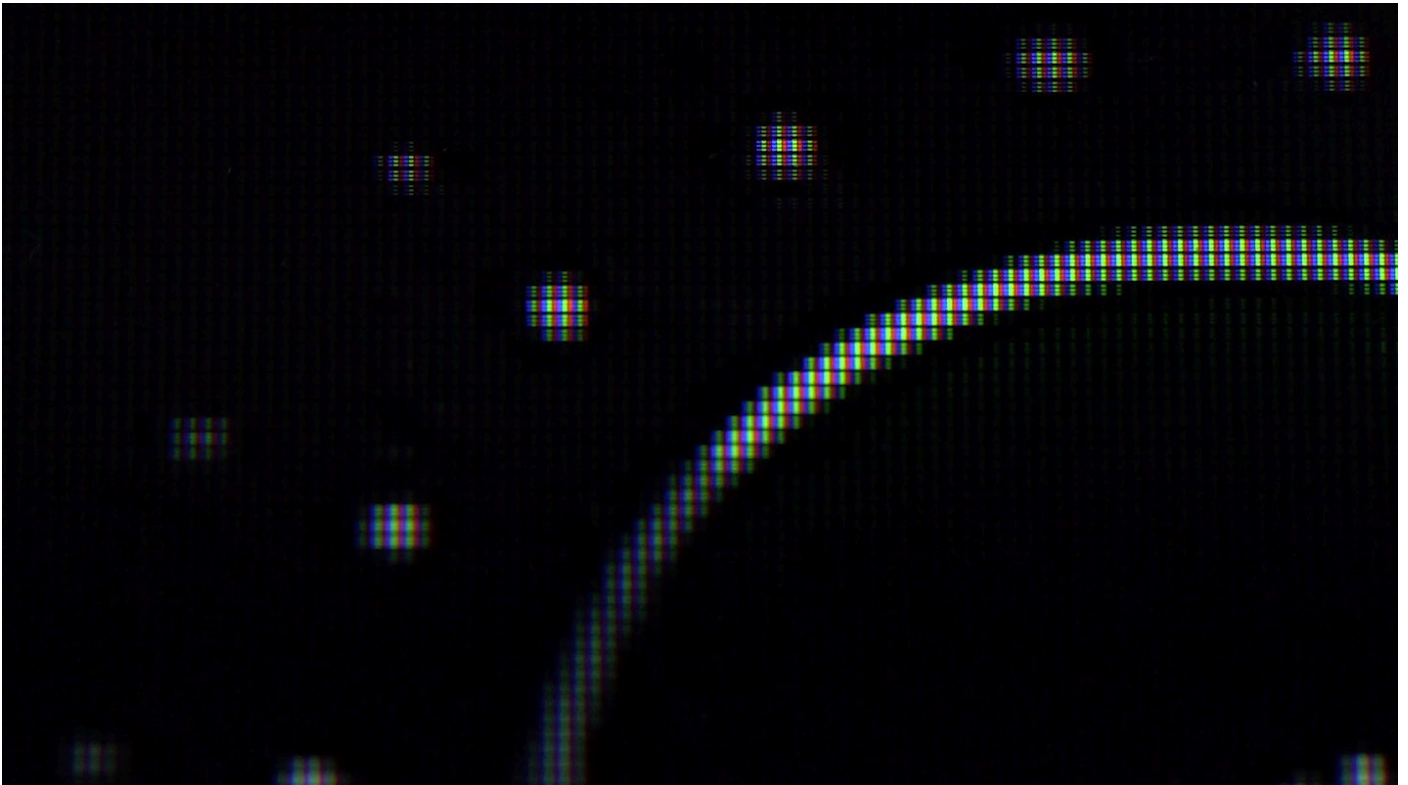

AURINGONPILKKU

Opinnäytetyö ■ Eetu-Pekka Heiskanen ■ kevät 2019

Lahden ammattikorkeakoulu ■ Muotoiluinstituutti ■ Visuaalinen viestintä ■ Valokuvaus

Tiivistelmä

Auringonpilkku on videorunokokonaisuus, joka kattaa tällä hetkellä kaksi videoteosta. Videot ovat syntyneet kirjoittamieni runojen pohjalta. Opinnäytetyöni kuvallinen osio käsittelee ihmistä ja ilmiöitä kaupungistuvassa ympäristössä. Kirjallisessa osiossa tarkastelen kuvan runollisuutta, ja miten runojen pyrkimys kuvallisuuteen haastaa kuvan tekijää. Tarkastelen myös videorunouden lajia muiden taiteilijoiden teosten sekä oman prosessini kautta.

Avainsanat: videorunous, videokuvauus, valokuvaus, väestönkasvu, ilmastonmuutos, surrealismi, mielikuvat.

Abstract

Auringonpilkku is a set of video poems containing two pieces of work. The videos are based on the poems I had written earlier. The visual part of my thesis addresses humans and the phenomena in urbanizing environment. In the written part I examine the poetical aspects in pictures, and how the photographer is challenged by the poem's aspiration to become more like an image. I also examine video poetry as a genre through the works of other artists and my own process.

Keywords: video poetry, videography, photography, population growth, climate change, surrealism, mental image.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Teoksen tematiikka ja inspiraatio	7
3 Runokuvan ja videokuvan kohtaamisesta	9
4 Runollinen kuva, kuvallinen runo	11
5 Videorunoudesta	15
6 Prosessi	19
6.1 Hapuilua videon rajamailla	19
6.2 Videoruno 1: Valtaväylä	22
6.3 Videoruno 2: Maisema raottaa luomiaan	25
7 Lopuksi	27
Lähteet	28

1 Johdanto

Valokuvaamistani on aina leimannut jonkinlainen halu ottaa etäisyyttä arkitodellisuuteen. Etsin aina jotain uutta ja toisenlaista kokemusta maailmasta. Sellaista etsivät varmaankin monet luovat ja uteliaat ihmiset, onhan uusien näkökulmien löytäminen taiteen tekemisen ytimessä. Valokuva ei ole tuntunut minulle aina luontevimmalta välineeltä, se kun mielletään niin helposti todellisuuden jatkeeksi. Toisaalta jos onnistun löytämään todellisuudesta itselleni tai parhaimmassa tapauksessa muillekin mielenkiintoisia näkökulmia, voin tuntea onnistuvani siinä, mitä teen.

Opiskelujen alkupuolella turhauduin valokuvaan. Pidin sitä tylsän totisena. Katsoin omia valokuviani kuin puoliuninen, silmät sirrillään nähden lähinnä muotoja ja värialueita. En ollut kovinkaan hienovarainen tai jaksanut kiinnostua kuvien pienistä nyansseista omassa tekemisessäni. Pakotin lopulta itseni sivuuttamaan esteettiset seikat kuvissa ja keskityin ainoastaan sisältöön, sillä minusta tuntui, että vain se on olennaista. Turhauduin tietysti lisää, kun kuvissa ei enää näkynyt edes oma kädenjälki. Ehkä myös juuri se ohjasi minut todella vahvasti runouden pariin. Runous näytti pyrkivän pois päin kaikesta siitä, miltä valokuva minulle näytti. Todellisuuspakkoisuus vaihtui todellisuuspakkoisuuteen.

Ryhdyin lukemaan runokokoelmia ja runoudesta kertovaa kirjallisuutta. Samalla kirjoitin itse yhä enemmän. Minulle selvisi, että runot ovat siinä mielessä lähellä valokuvia, että myös runoudessa olennaista on kuvan tekemisen taito. Runojen mielikuvissa ja surrealismiin taipuvassa maailmassa kaikki vain tuntui mahdollisemmalla kuin valokuvassa. Tekstejä kasaantui siinä määrin, että päätin tavoitella runokokoelman kirjoittamista. Tämänkin opinnäytetyön runot olen suunnitellut osaksi tulevaa kokoelmaa. Runoudenkin kuvilla tuntui lopulta olevan varsin vahva side todellisuuteen, ja kuinka muutenkaan? Ihminen on tässä todellisuudessa omine tunteineen, havaintoineen ja kokemuksineen, oli ilmaisun väline mikä tahansa. Olennaisempaa onkin näkökulma.

Kuva 1: Dermatillomania (Heiskanen 2017). Pala jalkapohjan nahkaa. Kuva on koostettu yhdeksästä kuvasta mikroskoopin näytepöytää liikuttaen.

Vastahakoiset silmät avautuivat valokuvan hienovaraisille yksityiskohdille myöhemmin, ja hyväksyin estetiikan ja sisällön tasavertaisempänä. Valaisevin kokemus tästä oli metodologisen valokuvan kurssi, jossa aiheenani oli dermatillomania, eli ihon pakonomaisen nyppimisen häiriö (kuva 1). Sain irtaantua arkihavainnoista mikroskoopin avulla. Mikroskooppikuva tuki aiheeni addiktiivista luonnetta. Kuvat miellyttivät minua esteettisellä eteerisyydellään, mutta olivat silti vahvasti kytkeytyneet tähän todellisuuteen kontekstinsa kautta. Ensimmäistä kertaa olin tyytyväinen tekemääni valokuvasarjaan.

Auringonpilkku on tekeillä oleva 14 videorunon kokonaisuus, josta olen valinnut opinnäytetyöhön kaksi parhaiten edistynyttä videota. Kirjallisella tasolla Auringonpilkkun isompia teemoja ovat väestönkasvu sekä sen seuraukset kaupungistuminen ja ilmastonmuutos. Kuvallisen tarttumapinnan löytäminen oli aluksi hankalaa. Aihe oli iso, monitahoinen ja abstrakti. Lukuisten kokeiluiden ja kuvan kanssa kipuilun jälkeen päädyin käsittelemään aihetta valosaasteen kautta. Valinta tuntui luontevalta, sillä olin jo keväällä 2018 aloittanut pohtimaan kaupungistumista samalla metodilla valokuvasarjan kautta (kuva 2). Näin pääsin tekemisessä vauhtiin. Vaikka valosaaste on vahvana näkökulmana mukana kahdessa videorunossani, se ei pelkästään riittänyt kuvien aiheeksi. Alun perin isompaa kokonaisuutta suunnitellessani oli pohdittava laajemmin, koska runotkaan eivät käsitelleet teemoja yksioikoisesti.

Kuva 2: When Andromeda disappeared (Heiskanen 2018).

Paluu videokuvan pariin

Aluksi pidin selvänä, että määränpäänä on valokuvia ja runoja yhdistelevä kirja. Kertomuksen kaltaiset pitkät runot tuntuivat kuitenkin jäykiltä valokuvien kanssa. Koska myös tuoreemmat tavat esittää runoutta kiinnostivat minua, oli luontevaa päätyä videon pariin. Kirjan hyviä puolia ovat vahvempi läsnäolon kokemus ja se, että sisältöä pääsee mutkattomasti kertaamaan. Tämä on etenkin merkityksiltään tiheiden runojen etu. Video teknisenä välineenä kuitenkin sulauttaa kuvan ja tekstin luontevasti yhteen ainakin sillä ajatuksella, että molempia on tarkasteltava samanaikaisesti.

Kuvan ja tekstin vuorovaikutuksesta tulee näin intensiivisempää. Jotain merkitystä videoon pääty-
miseen lienee silläkin, että olen nähnyt liian monta kirjaa, jossa runo ja valokuva ovat vain toisten-
sa jäljitelmiä ja ylitsevuotavan romantisoituja.

Video on minulle lajina sikäli uusi aluevaltaus, etten ole aiemmin ollut vastuussa kokonaisuuden
kaikista osa-alueista. Olen ollut mukana videotuotannoissa aiemmissa opinnoissani, mutta keskit-
tynyt enemmän tuottamiseen ja äänittämiseen. Valokuvakoulutuksessa hiukan toisenlaisen kuval-
lisen ajattelun omaksuneena videoon palaaminen pitkän ajan jälkeen ei ole ollut mutkatonta.

Olen tottunut videoon, jossa kokonaisuus käsikirjoitetaan, tehdään kuva- ja ääniluettelot, etsitään
kuvauspaikat ja henkilöt, kuvataan, äänitetään ja leikataan systemaattisesti ennakkosuunnitelman
mukaan. Jokainen tekijä on lenkinä isossa ketjussa. Videokuvan kanssa tuntui usein siltä, että
kuvat on oltava valmiina päässä tai paperilla. Ne vain käydään hakemassa talteen.

Muistan kiinnostuneeni valokuvassa alun perin siitä, miten yhteen kuvaan voi tiivistyä niin paljon,
vaikka ajallisesti kyse olisi vain sekunnin tuhannesosan hetkestä. Valokuvassa vaikutti olevan
jotain taikaa, mitä videossa ei ollut. Kyse oli sattumasta. Kuva saattoi olla arvaamattomasti missä
vain, eikä sitä voinut juuri suunnitella. Ja vaikka olisi suunnitellut, paras kuva oli usein jotain muuta
mitä näki päässään. Valokuva oli minulle nopea ja intuitiivinen, video taas jähmeän johdonmukain-
en.

Yksittäisen valokuvan taika hiukan hälventyi opiskelun myötä, ja kiinnostus suuntautui enemmän
valokuvasarjoihin. Aloin taas kiinnittää huomiota videostakin tuttuihin asioihin: rytmiin ja jatkuvuu-
teen. Onkin hiukan ristiriitaista, että juuri videossa, joka usein on kuin osasistaan rakennettu pal-
apeli, päätin luottaa opinnäytetyössäni aluksi yhden kuvan kantavuuteen. Yksi syy oli varmasti
valokuvien katsomisesta opittu tapa ajatella kuvaa monista eri näkökulmista. Videonkin yhdessä
kuvassa oli minulle paljon pohdittavaa. Sen käänköpuolella oli visuaalinen puuduttavuus, mikä tuli
esiin koyleisöni kautta. Toinen syy oli luultavasti runotekstin luomien kuvien mosaiikkimaisuus.
Yritin löytää runon ja videon kesken harmoniaa, mutta toteutin sitä enemmän runon ehdoilla. En
ajatellut, että video leikkauksineen voisi yhtä lailla olla runoa.

Opinnäytetyöprosessin edetessä siirryinkin yhden kuvan videostillistä yhä katkelmallisempaan
ilmaisuun. Tavallaan otin vain askeleita lähemmäs videon tekemisen perusasioita: leikkaamista ja
rytmiä. Ajoittain hitaat kuvat ja usein paikallaan pysyvä kamera ovat jääneet merkeiksi valokuva-
ajan tavasta lähestyä ja ajatella videota.

Olin myös omaksunut valokuvaajan tavan etsiä ja haahuilla. Tein videokuvaa vailla suunnitelmia,
mutta tematiikka mielessäni. Ehkä taustalla oli myös halu irtaantua aiemmista videon tekemisen
kokemuksista. Intuitiivinen kuvaaminen oli vapauttavaa, mutta hidasta. Se toimi usein hyvänä
pohjana videoille ja antoi tilaa myös intuitiiviselle editoimiselle. Opinnäytetyön edetessä huoma-
sin kuitenkin tarvitsevani myös hyviä ennakkosuunnitelmia ja käsikirjoittamista. Palasin videoiden
maailmaan, jonka luulin jo jääneen taakse.

Tänä vuonna eräänä tammikuisena iltana olin menossa jalkaisin kuvauspaikalle, kun kaksi tut-
tavallista nuorta miestä kävelivät vastaan. Toinen heistä katsahti kameraani ja kysyi takeltelevalla
suomen kielellä: oletteko kuvittelemassa? Videotallennus pyöri jo neljättä minuuttia. Katselin pak-
kasesta huurtuneen näytön maisemaa, jossa ei tapahtunut mitään. Juuri sitä olin tekemässä.

2 Teoksen tematiikka ja inspiraatio

Lähtökohtaisesti kuvaamisen inspiraationa toimivat runotekstit. Runojen inspiraation lähteet ovat vaihdelleet laidasta laitaan kaupungilla kuljeskelusta elokuvien katsomiseen sekä kirjojen ja uutisten lukemiseen. Runon materiaaliksi on kelvannut melkein kaikki. Jossain vaiheessa aloin löytää teksteistä yhteneviä teemoja ja pääajatukseksi muodostui kirjoittaa kaupunkisinfonia. Tätä ajatusta teokseni kuvallinenkin osuus pyrkii toteuttamaan. Kaupunkisinfoniat olivat 1920-luvun avantgarde-aikakauden dokumentaarisia ja kokeellisia elokuvia, joissa kuvattiin kaupunkia ja sen elämää ylevään sävyyn. Samalla näytettiin ihmisiä toimissaan: päivärutiineissa, töissä, vapaa-ajalla ja harrastuksissa. Elokuvien kerronta oli usein katkelmallista ja kuvamanipulaatiot yleisiä. Sanotaan, että kaupunkisinfoniat olivat elokuvan runollinen muoto (Nevala, 26). Usein ne olivat myös propagandan välineitä. Yksi tunnetuimmista elokuvista on Dziga Vertov'n *Man with a movie camera* (kuva 3), joka on kuvaus neuvostoliittolaisen kaupungin päivästä. Samaa elokuvaa on kuvattu useissa eri kaupungeissa.

Kuva 3: *Man with a movie camera* (Vertov 1929).

Prosessini on kehämäisyydessään mielenkiintoinen. Kirjallinen lähtökohtani on osittain elokuvassa, ja nyt käänän tuotosta takaisin liikkuvan kuvan formaattiin. Tällainen pyörivä työskentely tai ajattelu on minulle tyypillistä. Kuvat saattavat antaa minulle melodioita, ja melodiat alkavat inspiroida kirjoittamaan. Kirjoittaessa taas voi syntyä kuvallisia ajatuksia.

Jos 1920-luvun kaupunkisinfoniat pyrkivät olemaan ylistyslauluja ja utopioita, oma teokseni maalaillee enemmän dystopista ihmisen kyllästämää tai ihmisen jälkeistä kaupunkikuvaa. Näen runoisani myös yhtymäkohtia surrealismin ajan taiteeseen.

Kirjoittaessani inspiroidun usein siitä mitä yhteistä löydän kahdesta täysin erilaisesta asiasta, esimerkiksi rakennuksesta ja ihmisestä. Saatan pohtia, että ihmisellä on selkäranka ja rakennuksella sokkeli tai kantava seinä. Sitten yhdistelen näitä ajatuksia tekstiin surrealistisiksi kuviksi. Tällainen ajattelu tuli videokuvaan melko myöhään opinnäytetyöprosessia ja kuvat syntyivät usein hitaasti sattuman sekä intuition kautta.

Kuva 4: Sad Day (Cerminová 1942).

Surrealismi näyttäytyy videoissani enimmäkseen unenomaisina valotilanteina. Maisema raottaa luomiaan- runoon syntyi myös surrealismille ominainen esineiden yhdistelmä, jossa akvarellipaljetti ja lääketabletit luovat yhdistyessään uusia merkityksiä. Surrealismin taiteeseen liittyi myös automaatiotekniikoita, joissa taiteilija saattoi antaa siveltimensä vaellella vapaasti kankaalla (Jyväskylän yliopisto 2010). Ehkä videorunojen työstäminen ilman käsikirjoitusta, tai intuitiivinen leikkaaminen käsikirjoituksesta piittaamatta on hiukan samanlaista toimintaa.

Kuva 5: Kuvakaappaus Maisema raottaa luomiaan- runosta. "Illan akvarellit napeissa, korkeimpien ikkunoiden kanvailla".

3 Runokuvan ja videokuvan kohtaamisesta

Syksyllä huomasin pohtivani epätoivoisesti, miten kuvista saisi visuaalisesti tekstin kaltaista ja päinvastoin. Pohdin esimerkiksi kuvan pienintä yksikköä pikseliä ja tekstin merkkimäistä luonnetta sekä toisaalta sitä, miten kirjaimetkin voi ajatella kuvina. Yritin hälventää kuvaa ja tekstiä siitä, mitä ne ovat. Kuvittelin näin sulauttavani kuvan ja tekstin paremmin yhteen, mutta päädyin liian syvälle. Kiertelin alkusyksyn valokuvan ja opinnäytetyöprojektin ympärillä.

Runojen valikoinnissa iski runsaudenpula. Alkuun kirjoitin uusiakin runoja. Istuin kaupungilla erilaisissa paikoissa: kahviloissa, ostoskeskuksissa, odotustiloissa. Kuuntelin, mitä ihmiset puhuivat ja kirjoitin ylös kaiken, minkä ehdin. Sitten järjestelin kuulemaani myöhemmin runoksi. Ajattelin, että runo voisi olla vähemmän kuvallinen auditiivisten havaintojeni kautta ja näin videokuvalle syntyisi tilaa. Uusia runoja lukiessani huomasin kuitenkin, että äänihavainnotkin muuntuvat runon kautta mielessäni takaisin kuvaksi. Minulle konkretisoitui, kuinka vahvasti runo on juuri kuvan tekemistä mielikuvahavaintojen kautta. Kuvallisuus on myös uudemman runouden yksi merkittävimmistä ominaispiirteistä (Parkko 2011, 18-19). Runon voi kyllä karsia todella yksinkertaisiksi äänihavainnoiksi, mutta se tekee tekstistä helposti hengetöntä. Toisaalta tällaisella menetelmällä videokuva voisi olla hyvin konkreettisella tavalla myös runon kuvallinen puoli. En kuitenkaan halunnut tinkiä runotekstin kuvallisuudesta. Lopulta jätin kaupunkikierrokset ja valitsin nipun aiemmin kirjoittamani runoja, jotka toimivat keskenään hiukan samalla tavoin kuin valokuvasarja, toisiaan tukien.

Kun valmiiksi kuvallisen runon yhteyteen ryhtyy tekemään konkreettista kuvaa, voi jäädä jumiin siihen, kuinka samanlaisia tai erilaisia kuvien tulisi olla suhteessa toisiinsa. Liian lähellä toisiaan olevat kuvat tuntuvat puisevilta jäljitelmiltä, ja liian kaukana olevat eivät enää yllä toistensa vaikutuspiiriin.

Pidin tätä ensin suurenakin ongelmana. Aluksi käytin videoissani vain yhtä kuvaa, kuvauspaikalla äänitettyä ambient ääntä ja voice overia. Ehkä yhden kuvan videossa ongelma onkin todellisempi, koska siihen tulee helposti ladanneeksi niin paljon merkitystä. Eikä ihme, sillä kuvan pitäisi jaksaa kantaa yleensä kahden minuutin verran. Päinvastoin kuvan saattaa myös jättää niin avoimeksi, että siihen on hankala saada runonkaan kautta tarttumapintaa. Ajatukset kuvien päällekkäisyyksistä johtivatkin kuvaustilanteissa pohdintoihin siitä, miten paljon ja mitä kaikkea voin näyttää. Kuvista tuli usein melko viitteellisiä ja abstrakteja. Se tuntui ajoittain myös toimivalta, kun runolle jäi tilaa.

Kun aloin käyttää useampia kuvia ja äänimaailmaa, tärkeämpään rooliin nousi videon rytmi: kuvan, sanan, ja äänen väliset painotukset. Painotukset mahdollistivat monipuolisempia ratkaisuja leikkaamisessa. Ajoittain voice over sai suuremman roolin kerronnassa. Joskus taas nopeat leikkaukset ja runsaampi määrä kuvia veivät videota eteenpäin. Toisinaan runon kuvat ja konkreettiset kuvat voivat yhtyäkin, toisinaan liidellä omissa sfääreissään. Audiovisuaalinen video ja sen nopeus armahtaa hiukan videorunon tekijää. Samoja kuvia ei aina edes ehdi huomata kuvavirran pyörteissä. Samanlaisuuden painolasti voi keventyä myös sillä, että runon mielikuva on aina katsoja, -tai kuulijakohtainen. Painoarvoa on myös sillä miten järjestää kuvat kokonaisuudeksi. Päällekkäisyyksiä tai eroja ei kannata jäädä miettimään liiaksi. Ehkä olennaisinta on, että runoa ja kuvaa ei ajattele videota tehdessä liikaa toisistaan erillisinä, sillä videossa niitä luetaan kuitenkin yhdessä.

Ideaalitilanteessa runo ja kuva ovat kuin kaksi vastakkain asetettua peiliä, jotka heijastelevat ja syventävät toistensa näkymiä. Näitä heijastelun tapoja on monia. Kirjassa Kuva ja sana Kai Mikkonen (2005) esittelee ikonoteksteille mahdollisia kuvan ja tekstin yhteistyön muotoja kuvakirjan käsitteen kautta. Ikonotekstistä puhutaan silloin kun teoksen kuva ja sana luovat yhdessä uusia merkityksiä (Tieteen termipankki 2019).

Sanojen ja kuvien yhteistyön muotoja kuvituksessa ja kuvakirjoissa ovat Joseph Schwarzin mukaan: (a) yhdenmukaisuus, (b) yksityiskohtaistaminen, (c) reductio, (d) tarkennus, (e) vahvistaminen, (f) laajentaminen, (g) täydentäminen, (h) vuorottelu, (i) poikkeama, (j) vastustaminen ja vieraannuttaminen, (k) vastakohta, kontrapunkti. (Mikkonen 2005, 333.)

Schwarzin jaossa yhdenmukaisuus (a) ja poikkeama (i) ovat pääkategorioita, joille niiden jälkeiset kategoriat ovat alisteisia (Mikkonen 2005, 333).

Toisena esimerkkinä Mikkonen (2005, 333-334) nostaa sarjakuvakerronnan alueelta Scott McCloudin, joka on jakanut sanojen ja kuvien yhteistyön muotoja seuraavasti:

(1) Sanapainotteiset yhdistelmät, joissa kerronnan sisältö on sanoissa ja kuvat lähinnä kuvittavat tekstiä, (2) kuvapainotteiset yhdistelmät, joissa sanat ikään kuin lisäävät ääniraidan visuaalisesti kerrottuun jaksoon, (3) kaksinkertaiset yhdistelmät, joissa kuvat ja sanat välittävät pohjimmiltaan saman viestin, (4) täydentävät yhdistelmät, joissa sanat voimistavat tai selventävät kuvaa tai päinvastoin, (5) rinnakkaiset yhdistelmät, joissa kuvat ja sanat seuraavat erilaisia ratoja kohtaamatta toisiaan, (6) montaasit, joissa sanoja käsitellään kuvan olennaisena osana, sekä (7) toisistaan riippuvaiset yhdistelmät, joissa kuva ja sana välittävät yhdessä ajatuksen, jota kumpikaan ei pystyisi yksinään välittämään. (Mikkonen 2005, 333-334)

Mikkonen (2005, 334) kuitenkin huomauttaa, että kumpaankin kategorisointiin sisältyy päällekkäisyyksiä ja mainitut keinot saattavat toimia samanaikaisesti ja sekoittua keskenään. Mielestäni niitä tuskin on syytä tuijottaa orjallisesti, mutta ne voivat silti toimia inspiroivina mahdollisuuksien mallina kuvaamiselle ja editoinnille. Olennaisinta lienee tiedostaa kuvan ja sanan välisen toiminnan painotuksia, jotta niitä voi hyödyntää. En ole tullut ajatelleeksi, että runoni ja kuvani voisivat olla myös toistensa vastakohtia. Yhdistämiseen on liittynyt niin vahvasti ajatus myös sisältöjen yhteneväisyydestä. Mikkosen (2005, 341) mukaan symmetriasta, laajentavuudesta ja täydentävyydestä onkin tullut kaikilta kuvakirjoilta odotettavia käytäntöjä ja perustavia toimintaperiaatteita. Varmasti nämä käytännöt ovat näkymättömästi ohjanneet omaakin ajattelua. Videorunoissani kuva ja sana pyrkivätkin enemmän tukemaan toisiaan kuin vetämään eri suuntiin.

4 Runollinen kuva, kuvallinen runo

Opinnäytetyön alkupuolella minua alkoi myös askarruttaa, mitä runollisella valokuvalla tarkoitetaan ja mitä runollisuus kuvassa ylipäättään voisi olla? Ajattelin runollisten elementtien löytämisen kuvassa olevan avain kuvan ja runon saumattomampaan yhteiselo. Ajatuksissani kuvan runollisuus oli pelkästään jotain tunteeseen liittyvää. Jotain, mikä ei niinkään liity kuvan informaatioarvoon, järkeen tai tietoon. Valokuva runollisena tuntui oikeastaan melko pinnalliselta, mikä herätti huolen. Onko runollinen kuva vain ontto kuori? Tästäkin syystä halusin selvittää, voiko runollinen kuva olla jotain muutakin kuin tunnetta, ja minkälaisen kuvaston kanssa olin joutunut tekemisiin?

Kun kuvailin itselleni runollista näkyä, se näyttäytyi etäisenä ja tavoittamattomana, usvaisena ja häilyvänä, hiukan epäselvänä ja arvoituksellisena, jopa fantasiamaaisena. Se oli kuin piktorialismin aikainen maalauksellinen valokuva; romanttisuudessaan pateettinen. Piktorialistit olivat 1880-1900-luvun taidekuvaajia, joiden kuville tyypillistä oli korostaa yksilöllisiä kokemuksia sekä irrallisuutta ajasta ja paikasta. Pyrkimys tuotti yksilotteisen harmaita sävyaloja, jossa kuvattuja hahmoja sulautettiin utuiseen maisemaan. Piktorialismin kuvaajat yrittivät usein tavoittaa kadonnutta idylliä kaupunkiympäristössä. (Hietaharju 2017, 165-166.)

Kuva 6: The Flatiron (Steichen 1904).

Ryhdyin pohtimaan runollista kuvaa runouden kautta. Mikä tekee runosta runollisen? Runoilija ja luovan kirjoittamisen opettaja Tommi Parkko toteaa suomalaisen runouden yhdeksi suurimmista muutoksista runomittojen merkitysten vähenemisen viime vuosisadalla (Parkko 2011, 13). Käytännössä runous siis laajeni olemaan totutuista muodoistaan vapaampaa ilmaisua. Parkon (2011, 14) mukaan tässä ajassa runossa korostuvat sen monimuotoisuus ja normittomuus, minkä takia runon määrittely näyttäytyy turhana, jopa mahdottomana. Näin ajatellen tekstin runollisuuden mittariksi voisi jopa riittää, että teksti esitetään runona runon kontekstissa, esimerkiksi runokokoelmassa.

Runouteen liitetään kuitenkin edelleen helposti yleviä mielikuvia, jossa suuret tunteet ylikorostuvat ja kielellinen ilmaisu jäljittelee sotienvälisen runouden keinokieltä (Parkko 2016, 14). Lankesin myös itse tähän runollisuuden harhaan heijastaen näitä vanhentuneita käsityksiä valokuvaan. Esteettisen harhan tiedostaminen antoi minulle ehdotelman stereotyyppisestä runollisesta kuvasta, mutta mitä muuta se voisi olla? Jos kerran runo on normeista vapaa, eikö runollinen kuvakin voisi olla? Ehkä esteettisten määritelmien sijaan kuvan runollisuus piilee sen muussa sisällössä ja tulkinnassa.

Runouteen kuuluu usein todellisuuden ja siitä tehtyjen havaintojen muuntelu. Parkko (2011, 37) toteaa, että todellisuuden suora dokumentointi ei ole runoutta, vaan faktaa. Väitettä on kiinnostavaa pohtia valokuvan runollisuuden näkökulmasta.

Runoja kirjoittaessani järjestän ja yhdistelen havaintojani mielivaltaisesti uudelleen ja näin siirryn mimeettisestä toiminnasta enemmän fiktiivisempään ja yhä subjektiivisempaan ilmaisuun. Etsin sanoihin erilaisia perspektiivejä, yritän luoda tuoretta ilmaisuja. Pelkkä suora havainto puusta ei kenties riitä runoksi, mutta riittäisikö se saavuttamaan runollisuutta valokuvassa? Valokuvauksessa todellisuuden dokumentointi on kuitenkin kaikkea muuta kuin faktaa. Se on subjektiivista mielen, kulttuurin ja valintojen sävyttämää todellisuutta. Näin valokuvaaja tekee väkisinkin eroa yleiseen, tai suoraan havaintoon.

Kirjoittaessa voidaan yleisesti todeta ”tämä on puu”, kun valokuvaajan on sama näytettävä. Kuvassa puu on aina jokin tietty puu. Vaikka kuva olisi niin pelkistetty kuva puusta kuin mahdollista, näyttäminen ja kuva tuntuvat heti ohjaavan kysymykseen, miksi tämä puu näytetään minulle juuri tällaisena? Tässä on mielestäni myös valokuvan vahvuus. Kuva voi toimia videorunossakin kysymysten herättelijänä, joihin runo voi tarjota näkökulmia.

Kirjoittaessa puusta voi olla tarpeen löytää sopivat syyt, jotka laajentavat puun ajatusta uusiin, yllättäviin ja mielenkiintoisiin suuntiin. Tällainen ei välttämättä ole tarpeen valokuvassa. Runollisuus ikään kuin on jo latautunut kuvaan mahdollisten miksi- kysymysten kautta.

Voin toki järjestellä kuvaushetkeä kuten runon suoraa havaintoa: etsiä puuhun yllättäviä kuvakulmia, vaihtaa objektiivieja, tai laittaa objektiivin eteen lasinpalan aiheuttamaan vääristymiä. Lopputuloksena voi olla näyttävä, pintapuolisesti runollinenkin kuten piktorialistien kuvat, mutta sisällöltään köyhä tai keinotekoisena tuntuinen tempku. Nyt puu on vain nokkelasti esitetty; runollisuutta sisällön kustannuksella. Koska valokuvaamisen prosessiin ja kameraan liittyy niin vahva todellisuuden tai ainakin sen osien näyttämisen leima, itsetarkoitukselliset visuaaliset kikkailut alkavat äkkiä tuntua banaaleilta. Mutta ei kuvaushetken valintojen merkitystä voi sulkea pois.

Parkko (2011, 39) puhuu runon kirjoittamisen yhteydessä tuoreita havaintoja tekevistä vinosta katseesta, jonka kautta arkisia asioita pyritään näkemään uusista näkökulmista. Jos vino katse onkin kuvaushetkellä hankalasti saavutettavissa tai tuntuu itsetarkoitukselliselta, ehkä avaimena valokuvan runollisuuteen voisi olla yksittäisen kuvan tai havainnon sijaan kuvista muodostettava sarja. Näin valokuvan runollisuutta ei määrittäisi yksittäinen kuva, eikä myöskään runouden keinot, eikä valokuvan tarvitse taipua toisen taiteen muodon määritelmien alle, sikäli kun se edes on mahdollista. Se saisi toteuttaa omia vahvuuksiaan todellisuuteen sidottuna dokumenttina. Vinoa katsetta voi yhtä hyvin hyödyntää myös kuvavalinnoissa. Aivan kuten runoilija muodostaa eri havainnoistaan runon kudosta, valokuvaaja voi muodostaa kuvistaan sarjan, ja ehkä tavoittaa kokonaisuudesta jotain runollista.

Entä sitten valokuvasarjan runolliset elementit? Isompi kuvamäärä ainakin mahdollistaa kokonaisuuden hengittävyuden. Yhteen kuvaan ei tarvitse ladata niin paljon merkityksiä. Runollisuus ei ehkä olekaan vain konkreettisissa kuvissa, vaan niiden välisessä tyhjässä tilassa, kehysten ulkopuolella, mielen kuvissa, kenties niiden tulkinnassa. Näin opinnäytteeni videorunojen ydinkysymys

onkin ehkä se, minkälaisista runollisuutta kuvan ja tekstin välille syntyy.

Palatakseni vielä yksittäiseen valokuvaan ja aiempaan ajatukseen, että todellisuuden suora esittäminen ei ole runoutta, haluan esittää vielä yhden vastakkaisen näkökulman valokuvan näkökulmasta Paul Grahamin valokuvasarjaa esimerkkinä käyttäen.

Runoudella on siis tapana kertoa aiheistaan mitä erilaisimmilla epäsuorilla tavoilla ja viittauksilla, jotka laajentavat tulkintaa runossa sanotun ulkopuolelle. Koen runotekstit useasti vihjeinä tai merkitysten koodina, joka täytyy purkaa selvittääkseen mistä runoissa on kyse. Yksi asia merkitsee toista, toinen kolmatta, ja näin tulkinta syvenee. Ehkä samalla tavalla kuin metaforassa kaksi sanaa muodostavat yhdessä uudenlaisen ”runollisen” mielikuvan, yksittäisen kuvan runollisuus toteutuukin silloin, kun se onnistuu viittaamaan itsensä ulkopuolelle, johonkin isompaan tai toiseen kokonaisuuteen, mikä ei ole suoraan havaittavissa kuvasta. Charles S. Peircen merkkiteorian mukaan puhutaan kuvan indeksisyydestä, jossa indeksinen merkki edustaa jotain asiaa olemassa olevan yhteyden kautta (Mikkonen 2005, 31). Esimerkiksi tuuliviiri tuulen suunnan indeksinä.

Kuva 7: Troubled Land (Graham 1984-86).

Paul Grahamin Pohjois-Irlannin sisällissotaa käsittelevän kuvan runollisuus kumpuaa näin kontekstin ymmärtämisestä indeksisten merkkien kautta, jotka katsojan on tulkittava kuvasta. Tulkinnan avuksi tarvitaan aiempaa tietoa tapahtumista. Esimerkiksi katuvalopylvään puuttuva lamppu toimii indeksinä sodan tapahtumille, joissa on ollut syytä pysyä näkymättömissä säilyäkseen hengissä. Grahamin ilmaisu on harkitun etäistä ja toteavan suoraa. Hän on löytänyt ympäristöstään ne merkit, jotka kertovat parhaiten aiheesta. Runollisuus voi siis yhtä hyvin olla myös kuvien puhuttelevuutta tai sisällön oivaltamista informaation kautta. Sen ei välttämättä tarvitse olla jotain

tiedolle vastakkaista tunteen vyöryä. Tai kevyemmin aseteltuna: tunteisiin voi vedota myös hienovaraisin keinoin.

Runollisen kuvan kovin tarkka sisällöllinen tai esteettinen määrittely on ehkä lopulta yhtä mielettöntä kuin sen, minkälainen kieli on runollista ja minkälainen ei. Kuvan runollisuus tuntuu liittyvän enemmän sen tulkintaan kuin muihin ominaisuuksiin.

Ehkä voidaankin vain kysyä minkälainen on onnistunut tai laadukas kuva? Kirjassaan Kuvien tulkinta Anita Seppä (2012, 20-21) jakaa kuvan mikro- ja makrotasoon, jossa makrotaso on ideoiden ja käsitteiden taso, kun taas mikrotasolla puhutaan kuvan sommitelmallisista, teknisistä ja materiaalisista piirteistä. Näitä kahta tasoa tulee tarkastella samanaikaisesti. Jos kuva on teknisiltä ja visuaalisilta ominaisuuksiltaan onnistunut, mutta ajatuksen tasolla heppoinen, kokonaisuus ei ehkä herätä suurempaa kiinnostusta. Sepän mukaan sama pätee myös toisinpäin.

Luulen, että näiden pohdintojen anti on ollut vapauttaa minut tekemään omanlaistani kuvaa. Täivun ajattelemaan, että kuvan runollisuus on esteettisesti ja sisällöllisesti moninaista, ja se kumpuaa pitkälti siitä minkälaisen kokonaisuuden tekijä kuvistaan kasaa.

5 Videorunoudesta

Usein videoruno ja runovideo erotetaan toisistaan. Lahden Runomaraton ry (2019) määrittelee verkkosivuillaan käsitteet näin:

Runovideoksi kutsutaan yleensä teosta, joka pohjautuu johonkin tiettyyn runoon, kun taas videoruno eli vidpo (engl. video poetry) on itsenäinen teos, joka voi koostua esimerkiksi kirjaimista, sanoista, liikkeestä, äänistä ja kuvista. (Lahden runomaraton ry 2019.)

Runovideoissa tekijä voi itse olla kuvassa lukemassa runoaan, eikä siihen välttämättä liity kuvan tasolla suuremmin tulkintaa vaativia elementtejä. Videorunossa perustavin ja ehkä ainoa elementti, joka erottaa videorunot muusta videotäiteestä näyttää olevan runoteksti, joka esitetään joko tekstityksenä tai puhuttuna ääniraitana kuvamateriaalin kanssa.

Kuva 8: All this day is good for (Konyves 2010). Videorunossa kamera pyörii 360 astetta kiihtyvällä tahdilla arkisessa miljöössä, ja taivas on efektoitu hallusinatiiviseksi. Teoksen runoteksti on kasattu taitelijan vuosien aikana vastaanottamista roskaposteista (Konyves 2010, Vimeo).

Kärjistäen videorunoutta näyttää pääasiassa olevan kahdenlaista. Toiset luottavat huolellisesti käsikirjoitettuihin rakennettuihin kuviin ja elokuvalliseen narratiiviin sekä dramaturgiaan. Toiset taas pyrkivät jäljittelemään runolle ominaista katkelmallista, äkkiväärää ja metaforallista tapaa kertoa asioista, joissa ajat, paikat ja tilanteet vaihtuvat nopeasti. Useat suomalaiset teokset näyttävät kuuluvan jälkimmäiseen ryhmään, jolle ominaista on myös kotivideo-tyylinen snapshot-estetiikka yhdistettynä vahvoihin jälkikäsitteilyssä lisättyihin kuvafilttereihin ja äänten efektointiin.

Suomalaisen videomuotoisen runouden kenttä näyttäytyy minulle pienenä, nuorena, kokeellisena ja kehittyvänä. Runoilijat tekevät yleensä videonsa itse. Katsellessani kotimaisia teoksia huomaan kaipaavani ilmaisuun enemmän laadullista tasapainoa kuvaan ja ääneen, rauhallisuutta sekä harkintaa: sellaista asetelmaa, joka kutsuu tulkintaan ja antaa tilaa hengittämään. Liiallinen ärsyketulva

työntää minut pois. Kenties efekteillä, zoomauksilla, ja heiluvalla käsivarakameralla pyritään korostamaan tunnetta, mutta usein lopputulos on keskeneräisen oloinen sekamelska, jossa tunne ajaa kaiken yli. Ikään kuin tekijät yrittäisivät tehdä teknisin efektein naarmua reaali maailmaan päästäkseen lähemmäs runojen surrealistisia kuvia.

Ajatuksena valokuvien ja videoiden vahva side todellisuuteen tuntuukin äkkiseltään olevan täysin vastakkainen runon surrealistisille ja tunteisiin vetoaville taipumuksille. Tätä aukkoa voi olla suuri houkutus lähteä kuromaan umpeen. Hietaharju (2017, 19-20) toteaa, että kuvaajan pyrkimykset tehdä ero kuvan rationaaliseen tarkasteluun saattavat kuitenkin palauttaa kuvan vastaanoton takaisin reaaliin juuri suoran todellisuussuhteen vuoksi. Ehkä siksi vahva kuvankäsittely tuntuukin kömpelöltä. Videorunoilijan kannattaa muistaa, että myös tekstillä on suuri rooli kokonaisuuden tulkinnan kannalta, vaikka se vaikuttaakin itsestään selvältä. Vaikka Hietaharju (2017, 172) ehdottaa, että kuvien todellisuuteen sidotusta tulkinnasta olisi siirryttävä lähemmäs tunnetasoa runollisuuden tavoittamiseksi, niin kuvaa ei ehkä silti kannata tehdä vain tunnetta ajatellen. Videorunon tapauksessa teksti voi jo itsessään täyttää tunteen paikan.

Usein tekijät myös vaikuttavat unohtavan, että kirjan käyttöliittymässä tekstin vaikeatkin ajatuskulut voi helposti silmäillä uudelleen, mutta audiovisuaalista mediaa vaivaudutaan harvoin kelaamaan, vaikka paljonkin jäisi ymmärtämättä. Näyttelyissä tai näytöksissä tämä ei usein ole edes mahdollista. Runouden tapa kerrostaa hetkiä ja siirtyä äkkiä kuvasta toiseen ei ole noin vain siirrettävissä videokuvaan. Toisin kuin kirjassa, videossa visuaaliset ja auditiiviset ärsykkeet ovat herkästi katkomassa runon tulkintaa etenkin, jos kokonaisuuden rytmi on tiheä. Runokirjaa lukiessa kuvat syntyvät tekstistä tulkittuina mielikuvina lukijan mieleen. Videossa runon kuvat on tavallaan annettu valmiina, ja katsojan täytyy tulkita ne uudelleen. Katsoessani muiden videorunoja kysymykseni on yleensä, miten näytetyt kuvat liittyvät runoon ja synnyttävätkö ne yhdessä uusia näkökulmia.

Runon kuuntelu tai lukeminen ja kuvavirran seuraaminen yhtä aikaa on haastavaa. Esittäessäni omia videorunojani koyleisölle esiin nousivat aina kaksi seikkaa. Runon seuraaminen estyy, jos kuvassa tapahtuu paljon tai kuvat vaihtuvat tiheästi. Samoin tiheästi puhuttu tai leikattu runo ääniraitana estää kuvan uppoutumisen. Tässä mielessä video on usein hitaasti aukeavalle runoudelle armoton. Se ei anna uutta mahdollisuutta. Tekijä joutuu keinulaudalle, jonka toisessa päässä on runon sisällön aukeavuus, ja toisessa visuaalisen mielenkiinnon ylläpitäminen.

Myös videorunouden pioneeri Tom Konyves toteaa videorunomanifestissaan, että narratiivin estyessä katsoja joko antautuu häiriöille symmetriassa tai kääntyy pois (Konyves 2011, 5). Toisaalta dadaismin ja sen provokatiivisuuden hengessä voi pohtia, tarvitseeko kaiken edes olla kovin helposti seurattavaa tai järkevää. Onhan toisaalta myös niin, ettei kaiken tarvitse valjeta ensimmäisellä katselukerralla. Onnistunut teos voi myös kutsua katsomaan uudelleen, sikäli kun nopean tyydytyksen kertakäyttökulttuurimme siihen venyy. Liian ilmiselvällä symboliikalla ja merkityksillä ladattu kuva voi kuitenkin yhtä lailla kääntyä itseään vastaan liian yleisenä. Tässä kohtaa tekijän on mietittävä, miten vahvasti hän haluaa saada oman asiansa sanottua juuri sellaisena, kuin on sen ajatellut.

Vaikka runon ydintä onkin joskus vaikea hahmottaa tekniikalla ilottelevan kokeilun ja sisällön pirstaleisuuden lomasta, yksittäiset kuvat onnistuvat useissa videoissa keskustelemaan runon kanssa. Näin käy esimerkiksi Marko Laihisen kokeellisessa ja katkelmallisessa teoksessa Rakkaus on sairaalaravintola (kuva 9), joka voitti Lahden Runomaratoniin runovideokilpailun 2014. Siinä alikulkutunneli saa uuden merkityksen voice overin puhuessa kohdun kurkkutorvesta, ja ihmisvilinä vertautuu bakteereiksi kadun kivi-iholla. Parhaiten kuvat tuntuvat toimivan silloin kun teksti puhuttelee suoraa ja jälkikäsittelemätöntä kuvaa tarjoten sille vaihtoehtoista tulkintaa. Kuva ei yritä olla muuta kuin se on. Tällaisissa ”puhtaissa” kuvissa on myös tilaa tekstin tuomille ajatuksellisille muutoksille. Usein videokuva päättyy kuitenkin taipumaan valmiiksi runon alaisuuteen, ja jos tekstissä puhutaan ylösalaisuudesta, usein kuvakin on käännetty ylösalaisin.

Kuva 9: Rakkaus on sairaalaravintola (Laihinen 2014).

Toisenlaista estetiikkaa tarjoaa Motionpoems-sivusto (2019), jonka ylläpitäjien tavoitteena on, että runoilijat ja elokuva-alan tekijät löytävät toisensa. Lopputuloksena on usein visuaalisesti ja sisällöllisesti näyttäviä ison työryhmän tekemiä kokonaisuuksia, mutta myös pienesti toteutettuja, silti huolellisesti ajateltuja videoita.

Vähäeleinen ja narratiivinen videoruno *I come from the fire city* (2018) keskittyy tekstin tasolla kuvailemaan tulen polttamaa kaupunkia. Tulta voi lukea tekstissä metaforallisesti, mutta videolla hallitseva elementti on vesi. Videolla nähdään kohtaus, jossa vakavilmeinen nainen ajaa pyörällä, kahlaa mereen ja jatkaa huojentuneena ajamista. Videon enteilevä ja synkeä musiikki sekä juuri ennen veteen kahlaamista luetut sanat ”look west to death” jättävät kuitenkin aukkoja kuvakerrontaan. Tämän jälkeen kuvissa nähdään kelpuu, rannalle ajalehtinut autonrengas ja jalanjälkiä hiekassa. Kaikki tässä kontekstissa luettavissa kuoleman tai katoamisen symboleiksi. Nainen nousee vedestä ja musiikki on muuttunut hienovaraisesti toiveikkaammaksi. Ajattelen veden ja uimisen symboloivan tulen vastakohtana traumasta irtaantumista, onhan vesi myös puhdistautumisen väline, sekä osana erilaisia rituaaleja. Yksinkertaiset kuvat ja väljä kerronta jättävät ajattelulle tilaa. Samalla musiikki ja runon luenta saavat suuremman roolin tunnelman luomisessa. Käsikirjoitettu lyhytelokuvakin voi yhtä lailla, ehkä joskus jopa paremmin päästä osalliseksi runon tajunnanvirtaa tai ydintä kuin mosaiikkimaiset videokollaasit.

Auringonpilkkua asettuu teoksena jonnekin kahden edellä kuvatun tyylin väliin. Sisällöltään se on enemmän katkelmallinen kuin narratiivinen. Kuvat ovat osittain käsikirjoitettuja, mutta lopullinen muoto on hahmottunut leikkauspöydällä. Ensimmäisessä videorunossa kerronta on rauhallisempaa. Toisessa kuvien ja äänien rytmi tihenee. Kummatkin pyrkivät olemaan visuaalisesti yhtenäisiä.

Kuva 10: I come from the fire city (Daly 2018).

6 Prosessi

Käsittelen tässä luvussa videorunoihin kokeilemiani elementtejä ja niiden toimivuutta kolmen runo-videon kautta. Elementit ovat still-valokuva, video-still, musiikki, voice over eli puhuttu runo, äänet ja tekstitys. Käyn läpi teosten kehitysprosesseja onnistumisten, epäonnistumisten, ja oivalluksien kautta. Näin myös perustelen videoissa tehtyjä ilmaisullisia valintoja.

6.1 Hapuilua videon rajamailla

Runon teksti:

Jos katoaisi nyt, kuka huomaisi ja missä mittakaavassa. Jos ei poistuisi ovesta, mutta ovi poistuisi sisältä, jäisikö sen paikalle musta aukko, kuinka vetovoimainen on porraskäytävä jonka valot sammuvat ennen kuin ehtii pohjalle. Kun käsi on enää kylmä kahva, tämä kaupunki ihmisiä nielevä betonimylly sementtisen taivaan alla. Työssään pyörivä säiliö, me hiekanjyviä sinertävässä pimeässä, kirkot enää kaukaisten kellojen kuminaa. Valtakadulla kitisevä väkipyörä. He kohtasivat pyöröovissa kun talot vasta valuivat suuaukoista. Lämpösaarekesyli, sen harmaat laatikoiden korttelit vääntyivät yhtäkkiä kuin lapsen kasvot itkuun, kun rattaissa hierti hiekka. Kun virta loppui, kun laitos suljettiin toinen jäi sisään toinen ulos, ilmaverhosuru, sykloni tulitikkutalon tuulikaapissa. Käytäviä käytäviä, toiset vain raapaisevat pintaa ja toiset ovat rikki. Jos nyt sattuisi jotain olisi vain kipu ja kovettuvat vuosikymmenet. Mutta meihin on valettu uskoa, ostoskeskusten sikermiä ja suurelementtisydän.

Kuva 11: Useat videorunoistani olivat aluksi yhden kuvan videoita.

Ensimmäisen runon oli määrä olla yhden kuvan video still tyhjstä asunnosta (kuva 11). Kun maaliskuun aikana kaksi muuta videorunoa kehittyivät kuviltaan monipuolisemmiksi, alkoi tämä video tuntua niiden rinnalla yksitoikkoiselta. Päädyin pudottamaan runon pois, kun aikaa ei enää ollut lisäkuvien tekemiseen. Kerron silti ajatuksista tämän videorunon takana, sillä ne kuvaavat hyvin prosessiani.

Video-stillien yhteydessä puhutaan usein pienten yksityiskohtien korostumisen tärkeydestä. Esimerkiksi Eetu Linnankivi (2017) on käsitellyt videopotreteissaan miesten herkkyyttä video-stillien

avulla (kuva 12). Kuvattavat asettuivat toviksi kameran eteen ja heidän olemuksistaan ja pienistä mikroilmeistä välittyvät tunteita, joita valokuvalla on vaikea saavuttaa. Tällaisessa tapauksessa yhden kuvan video-still tuntuu toimivalta ja perustellulta.

Kuva 12: Ole kuin mies. (Linnankivi 2017).

Yhden kuvan videorunossani (kuva 11) kuva on rauhallinen ja lähes pysähtynyt. Muutokset ovat pieniä, kuten vastapäisen kerrostaloasunnon syttyvä ja sammuva valo sekä ohi ajavien autojen valot melkein huomaamattomina heijastumina seinässä. Kuvaavinta on, että kuvakaappauksesta voi nähdä lähes kaiken, mitä kuvalla on tarjota. Yksittäinen pitkä kuva kyllä rauhoittaa ja antaa enemmän tilaa puheelle sekä äänimaailmalle. Vaikka se korostaa myös kuvan pieniä yksityiskoh-
tia, ne eivät nouse kovin tärkeään rooliin. Tyhjän huoneen voi nähdä metaforana ihmisen fyysiselle ja psyykkiselle tilalle, mitä runon tekstikin kuvailee, mutta muuten kuva ei juuri osallistu kerrontaan. Tutussa symboliikassa pysyttäessä katsojan on ehkä helpompi upota äänen, kuvan, ja runon monitasoiseen kerrontaan, mutta kääntöpuolella vaanii latteus, jossa vain teksti sanelee tahdin. Toki kuvaan tulee eloa myös äänimaailmasta, joka koostuu ikkunanpielissä vaikerovasta ja ilmas-
tointihormeissa humisevasta tuulesta.

Videokuva onkin tässä teoksessa kuin kehys, silmäys huonetilaan, joka ohjaa runon tapahtumiin ja pohdintoihin. Kuvan kehyksellisyys herätti minussa ristiriitaisia tunteita. Yhtäältä koen, että kuvantekijänä minun on pystyttävä sijoittamaan kuva kehyksien sisäpuolelle. Toisaalta ymmärrän, että monen ilmaisullisen elementin kanssa on tehtävä myönnytyksiä suuntaan tai toiseen. Videorunojen tekeminen onkin jatkuvaa neuvottelua siitä, mikä elementti milloinkin hallitsee tulkintaa. Myös Mikkonen (2005, 185) toteaa yksittäisen liikkumattoman kuvan kertovuudesta, että yhden kuvan tapahtuma on pikemmin kertomuksen virike kuin varsinainen kertomus. Vaikka kuvani ei olekaan täysin liikkumaton on ajatus mielestäni sovellettavissa tähän videorunoon. Valokuvaajista koostunut koyleisöni jakautui yhden kuvan katsomisessa kahtia. Osalle teos tuntui miellyttävältä seurata, ja osa kaipasi vaihtelua leikkauksilla.

Kun vielä pitäydyin yhden kuvan video-stilleissä, joissa ei tapahtunut juuri mitään, jouduin pohtimaan, miksi en tekisi valokuvaa? Kun runoteksti liikkuu ajassa, se tuntuu sopivan paremmin juuri videokuvan lineaariseen, myös ajassa etenevään tapaan esittää asiat. Jo pienet viittaukset kuvan ajassa etenevyyteen tuntuivat riittävän. Valokuvan kanssa voice overina luettu runo taas alkaa tuntua selosteelta ikään kuin katselisin asiapitoista presentaatiota. Muun äänimaailman lineaarinen eteneminenkään ei tässä auta. Se tuntuu johtavan välitilaan, josta seuraa vain kysymyksiä liikkuvan kuvan poissaolosta. Valokuvan pysähtyneisyys ohjaa minua enemmän rationaalisempaan tulkintaan, jolloin kuva alkaa käpertyä liikaa itsensä ympärille.

Videokuva tuntuu valokuvaan verrattuna välittömämmältä ehkä siksi, että myös havaintoni maailmasta ovat jatkuvaan liikkeeseen osallistumista. Jos runo pyrkii viehättämään kielellään ja tunteellaan, myös videokuvan kyky välittää tunteita valokuvaa paremmin tukee runouden ajatusta. Tai sitten olen vain liian paatunut katsomaan valokuvia. Päädyn valokuvien kanssa joskus todella monimutkaisiin ajatuskulkuihin. Hiukan naivisti ajateltuna uskon videokuvaan enemmän kuin valokuvaan. Samalla toivon, että katsojankin on helpompi upota runojen maailmaan videokuvan kautta.

6.2 Videoruno 1: Valtaväylä

Runon teksti:

Olet jo muurikivi, nojaat läimivään valoon. Ilma seisoo kahdella jalalla joista jo toinen on sinun. Ehkä jonain päivänä sinulle osoitetaan paikka näet itsesi mainostaulun valossa ja jäät seisomaan puettuna risteykseen. Ehkä sinut parsitaan pyörän satulaan ja narut nykivät jalkoja. Ehkä esittelet itsesi kuntosalien ikkunoissa, aina kun joku näkee, nostat painosi verran käsillä, joihin pelko on tarttunut. Tämä kaikki on sinun käsissäsi: puistojen kaksinaamaisuus, sorakuoppa kämmeniisi pakotettu orkesterimonttu, yhä uudelleen virittyvät jouset. Pukeudut tienviittaan, kadut pieniä polkujasi kun tähtää korkealle, metsästäjän vakaat olkavarret. Seuraa jokaista nuolta kuin ammuttuna eikä neula lakkaa pyörimästä. Pimeyden poikki on kursittu piimivä valtaväylä, jonka pientareilla leijailee repalelahkeisia tähtiä kuin satunnaisia ksylofonin kilauksia.

Kuva 13: Valtaväylä.

Kun siirryin video-stilleistä eteenpäin olin huolissani, että suurempi kuvamäärä puurouttaa ilmaisen. Huolellinen puheen rytmitys ja erilaiset painotukset kuvan ja puheen välillä mahdollistivat kuitenkin useampia kuvia. Paljon auttoi myös se, että annoin itselleni luvan keskittyä vain kahteen videoon alkuperäisen 14 sijaan. Kohdensin energiani testeihin ja laadun hiontaan. Samalla uudet ideat alkoivat pursuta ja editoiminenkin muuttua kokeilevammaksi.

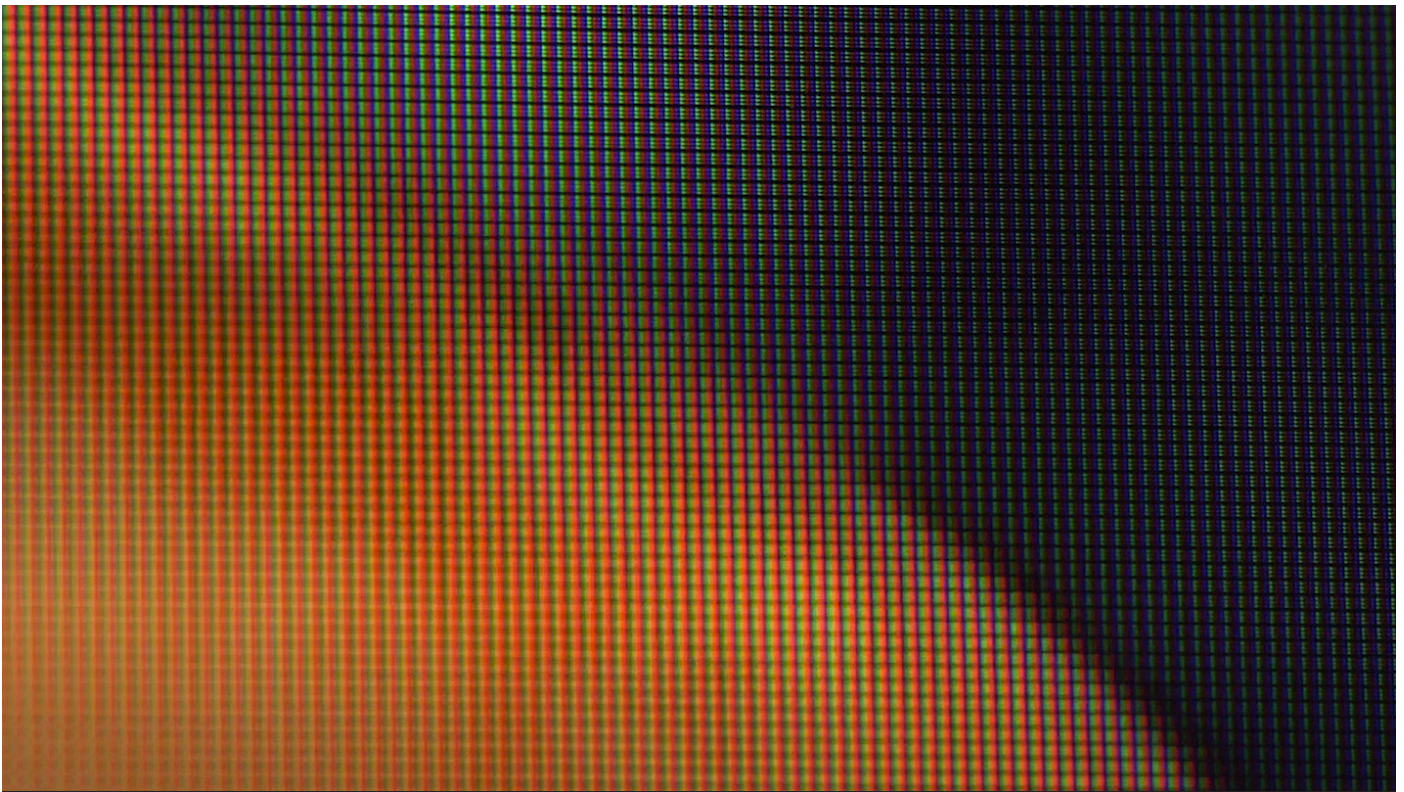
Valtaväylässä (kuva 13) nähdään valomainostaulun valaisema metsäkaistale, joka muuntuu mainosten vaihtuessa. Tämä runo kuvaa minulle kulutuskulttuuriamme ja sen synnyttämää halua ja painetta olla ihmisenä aina enemmän. Metsään heijastuu halujemme yhä uudelleen vaihtuvaa valoa. Toisaalta se tekee näkyväksi sen, minkä helposti jätämme huomiotta halujemme vietävinä. Metsästä katsojan erottaa aita. Etualan ja taustan välillä vuorotteleva valo ikään kuin kysyy, olemeko metsästäjiä vai metsästettäviä, vai kenties ohikulkevien ajattelemattomien autojen virtaa.

Ajan mittaan tätä runoa teki mieli leikata koko ajan rauhallisemmaksi. Mainokset vaihtuivat liian nopeasti, joten käytin hidastuskuvaa. Väljensin puheen rytmiä toistuvasti. Harkitsin jossain vaiheessa

myös tekstitysten käyttämistä. Tekstityksen käyttö hiljentää kokonaisuutta ajoittain jopa meditatiivisella tavalla, minkä koin osittain eduksi. Etuna on myös puhetta neutraalimpi luonne sillä oletuksella, että typografia valitaan neutraalia ilmaisua tavoitellen. Tekstitys mahdollistaa runon ripottelemisen ympäri kuvapintaa, ja näin asettelua voi käyttää ilmaisun tehokeinona. Tekstin animointi avaisi vielä yhden ilmaisullisen aarreaitan, mutta vie todella helposti huomion pois kuvasta.

Voice over vapauttaa silti kokonaan katsomaan kuvaa, minkä arvotan tekstityksen etujen yläpuolelle. Kuormitus jakautuu tasaisemmin kahdelle aistille. Runoa kuuntelemalla ja kuvaa katsomalla teos tuntuu kokonaisvaltaisemmalta. Näin myös kuvien yksityiskohtiin pääsee helpommin käsiksi.

Voice overin haasteena oli riittävän neutraalin luennan tuottaminen. On pienestä kiinni, milloin puheilmaisu runossa on liian johdattelevaa, ja toisaalta milloin se kääntyy neutraaliudessaan jo lakoniseksi. Äänenpainoilla ja puhenopeudella on merkittävä vaikutus tulkinnan ohjaamisessa. Liian tulkittu teksti ei jätä pureskeltavaa kuulijalle. Aluksi puheilmaisu oli ylitulkittua intensiivistä hönkimistä. Harkitsin ulkopuolisen lukijan käyttämistä, mutta totesin, että runoilijan on hyvä osata lukea omat runonsa. Pyysin erilaista puhetyötä tehneitä tuttaviani lukemaan ja äänittämään minulle yhden runoistani malliksi. Sain heiltä perspektiiviä oman ilmaisuni kehittämiseen. Pian en enää kyennyt kuuntelemaan ensimmäisiä äänitteitäni huvittumatta niiden päätöksestä. Omien runojen puhuminen paljasti myös hyvin konkreettisesti niiden rytmin, ja päädyin tekemään joihinkin teksteihin vielä pieniä muutoksia.

Kuva 14: Yksityiskohta Valtaväylä-videosta. Pieni osa animoitua hampurilaista lähikuvassa voi näyttäytyä avaruuden halki kiitävänä taivaankappaleena.

Voice overin leikkaaminen verkkaisemmaksi paljasti toisenkin puolen. Kuva sai lisää tilaa, ja se alkoi kaivata vaihtelua. Ryhdyin kuvaamaan valomainostauluja niin läheltä, ettei niiden sisällöstä saanut enää selvää (kuva 14). Ajattelin sen ilmaisevan sitä, miten vähän saatamme kiinnittää huomiota niihin kaikkiin ajatuksiin, joita meille mainostamisen kautta yritetään myydä. Mainokset ovat jo niin vahva osa kaupunkikuvaa, ettei niitä juuri jaksakaan edes ajatella. Silti niitä ei voi olla huomaamatta. Lähikuvat rakentuivat ensin satunnaisina otoksina runon loppupuolelle, jossa käytän ksylofonin ääntä rytmittämään kuvia. Kaupunkisinfonian sinfoniaisuuden hengessä käytän joskus soittimia elävöittämään runotekstiä, joten oli luontevaa ottaa musiikillisuus mukaan myös videoruihin.

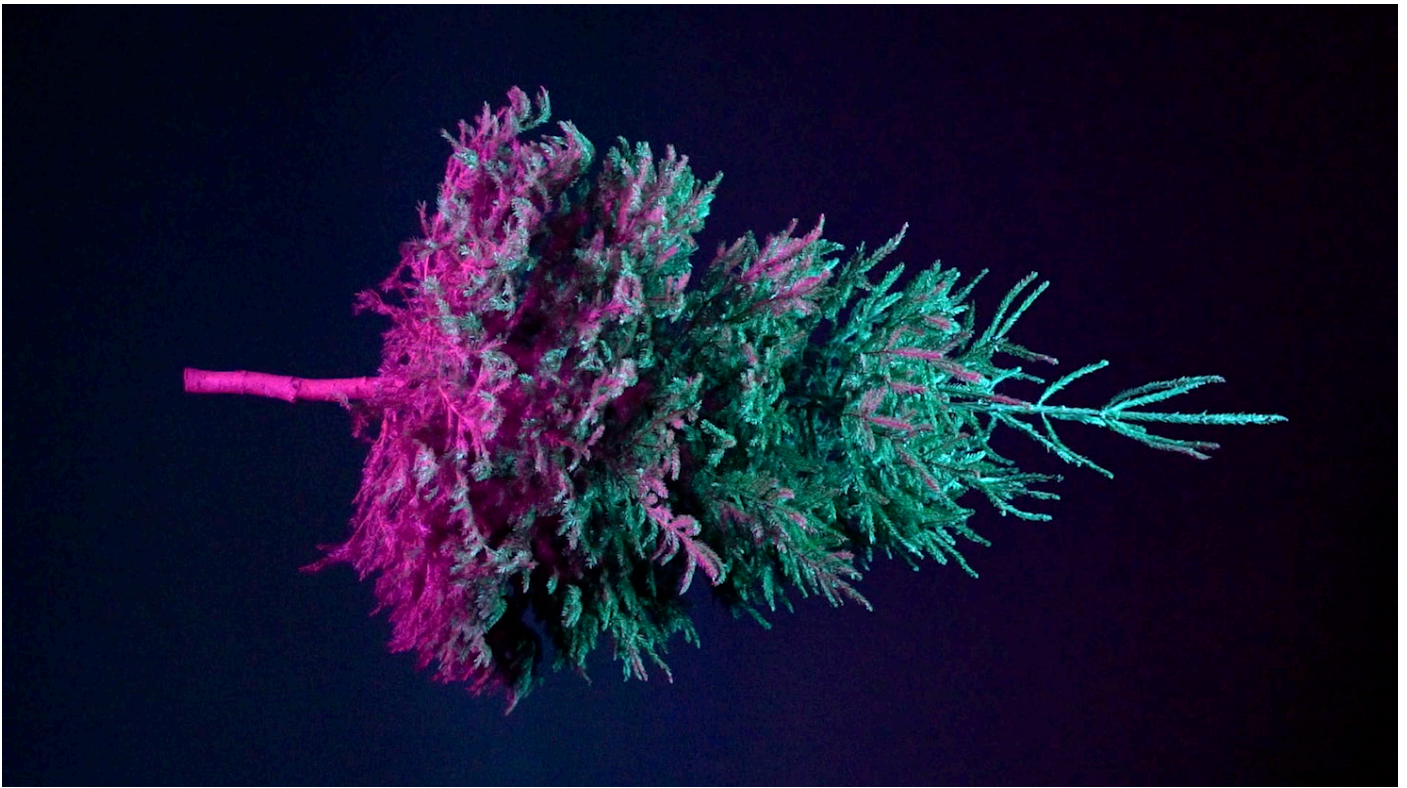
Laajensin skaalaa valotauluista myös televisiomainosten makrokuvaamiseen. Hiljalleen lähikuvista alkoi muotoutua kuin pieniä tarinoita, joita lähdin seuraamaan. Mielessä alkoivat pyöriä mainoskuvaston stereotyyppit, joissa jogurtin lusikoiminen suuhun näyttää olevan vuodesta toiseen lähes orgastinen makunautinto, ja automainosten vuoristomaisemat pitävät pintansa illuusioiden vapaudesta, luotettavuudesta ja suurista unelmista. Lähikuvat pienine tarinoineen alkoivat levitä pitkin videorunoa lyhyinä katkelmina. Yhteen katkelmaan keräsin halua symboloivia kuvia. Toisessa katkelmassa ajattelin mainosten nopeaa vaikuttavuutta. Videon loppupuolelle tein version maailman synnystä yrittäen sivuta raamatun tarinaa. Kaupunkisinfonioiden hengessä tulin ikään kuin luoneeksi omaa propagandaani.

6.3 Videoruno 2: Maisema raottaa luomiaan

Runon teksti:

*Muovikuusi horisontin yllä
kerran eksyit ekosysteemipalveluun ja satoja hehtaareja katosi löytämiseesi
haluat aina ikkunapaikan sillä sen lähemmäs et uskalla
vaikka sinuun ohjelmoitiin pienien purojen solinaa ja suoniin pihkaa
sinelmäinen valo kirjaa kasvoin muistelmansa allegro, illan akvarellit napeissa
korkeimpien ikkunoiden kanvailla.*

*Sylkäiset hiiltä ja paperille piirtyy rakennuksia, maisema raottaa luomiaan
ja voisi avautua kenelle tahansa
olet poissa jonkin aikaa tai et ehkä koskaan, osta itseäsi takaisin
vauhtisokeudessa ratapalkki katafalkki sepelin säpäleiden päällä
puiden lehtitalot, painottomuus taittelisi sinusta linnun.*

Kuva 15: Maisema raottaa luomiaan

Tämän videorunon tekeminen oli eräänlainen oppitunti ja muistutus intuition tärkeydestä luovassa tekemisessä. Ajattelin pitkään videoitani melko teoreettisesti, sillä olin hukkunut opinnäytetyön lähdekirjallisuuden erilaisiin näkökulmiin. Uskon enemmän idean kehittelyyn kuin sen saamiseen, mutta tämän videon kohdalla ajatus syntyi nopeasti ja arvaamatta.

Oli jo maaliskuun alku kun olin aikeissa viedä joulun alla parvekkeelle tuodun kuusen pois. Ryhdyin miettimään sen tarinaa. Se löytyi verkotettuna ja käyttämättömänä roskakatoksesta ja nyt se nökötti karisevana styroksisessa ruukussa. Sen ainoa tarkoitus oli olla koriste. Ajatukset vaelsivat luonnosta hyötymiseen, siitä etäännyttämiseen ja muovikuusiin, kunnes muistin, että tästä aiheestahan minulla on jo runo. En vienytkään kuusta hävitettäväksi, vaan ripustin sen poikittain ilman studion fonditelineeseen. Ajattelin tekoa näkökulmana ihmiskeskeiselle maailmankuvalle, jossa luonto on kaupunkiympäristössä usein keinotekoisista ja rakennettua, ja metsät laidastaan talousmetsää. Myöhemmin löysin yhtymäkohtia myös Eija-Liisa Ahtilan taiteeseen. Videoinstallaatiossa

Horizontal (kuva 16) Ahtila on kuvannut täysikasvuisten kuusen kuudessa osassa ja esittänyt sen vaakatasossa.

Kuva 16: Horizontal (Ahtila 2011).

Kuva ilmassa roikkuvasta kuusesta sysäsi liikkeelle muitakin mietteitä, kuten pimeän metsän pelot ja hiilinielut. Ajatukset alkoivat muuttua kuviksi käsikirjoituksen muotoon. Koska ideoita oli paljon koin tarpeelliseksi jakaa runotekstin säkeisiin ja pohtia jo valmiiksi kuvien paikkaa runon aikajanelalla. Tein viikon verran ennakkovalmisteluita, ja toisen viikon kuvasin. Lisäksi kaksi viikkoa kului äänityksiin ja leikkaamiseen. Tekemisen järjestelmällisyys poikkesi täysin aiemmista kuvauksista, mutta ei tuntunut ollenkaan niin jäykältä kuin vuosien takaiset kokemukset. Kuvasinkin paljon myös lisäkuvia hetken mieltäjohteesta. Ehkä poikkeuksellinen innostus ideasta ja täysi taiteellinen vastuu siivittivät systemaattisempaan tekemiseen. Kun kokonaisuus oli itse suunniteltu, siinä oli myös paljon liikkumatilaa suuntaan ja toiseen.

Ajattelen, että runossa ollaan edestakaisella ja toistuvalla matkalla junassa. Juna on kuin kaupunkien välillä liukuva putki, josta näkee loputtomasti metsää ja luontoa, mutta ei pääse sen kanssa kosketuksiin. Metsämaisemat viuhuvat ikkunasta läheltä ohi loputtomana viivakoodina. Videota hallitseva sinivioletti valo luo keinotekoisista ja hallusinatiivista tunnelmaa, ja käy myös yksin valosaastetematikan kanssa. Jälkeenpäin ajateltuna videoon tarttuikin valaisun kautta samanlaista tunnelmaa kuin Valtaväylä-videossa.

Videon äänimaailman olennaisena osana ovat luonnonmateriaaleilla tehdyt äänet, kuten oksien katkeamiset ja vitsan sivallukset. Kasasin näistä erilaisia komppeja, joita käytin rytmittämään leikkausta. Äänikerronnan tasolla ne kytkeytyvät aiheeseen ihmisen pyrkimyksistä hallita ja järjestää luontoa.

Lopulta en lukittunut kuvakäsikirjoitukseen tai kuvien ennalta suunniteltuun järjestykseen. Kuten valokuvasarjaakin tehdessä, myös videota leikatessa kokonaisuuden hahmottaminen alkaa minulle todella vasta silloin, kun kaikki kuvattu on levitetty pöydälle.

7 Lopuksi

Prosessiin on mahtunut useita sivupolkuja. Työn loppupuolella tuntuu, että olen niiden kautta herättänyt uudelleen itsessäni horrostavan videokuvaajan. Samalla olo on hiukan hölmistynyt. Tuntuu, että olen käyttänyt suurimman osan ajasta juuri tähän heräämiseen. Nyt kun olen pureutunut omaan tekemiseeni kokeilujen ja kahden videorunon kautta ja tutustunut videorunouden kirjajaan kenttään, tästä on ehdottoman hyvä jatkaa kokonaisuuden muiden osien parissa. Ideoita on tulvinut matkan varrella rutkasti lisää. Pohdittavaakin vielä jäi.

Välillä mietin, teinkö kuvan ja sanan välisestä vuorovaikutuksesta turhan ison ongelman, sillä se jarrutti työskentelyäni pitkään. Toisaalta juuri kuvan luonteen pohtiminen ja syvempi tarkastelu ovat juuri niitä seikkoja, jotka tekevät kuvaa tekevästä ihmisestä ammattilaisia. Samalla kuvan pohtiminen on yhä monimutkaisempaa ajassta, jossa mediumit sekoittuvat iloisesti. Valokuvaajankin on yhä useammin siirryttävä still-kuvista liikkuvaan kuvaan ja kehitettävä yhä laajempaa osaamista. Tästäkin syystä olen iloinen, että päädyin tekemään videota. Olen palauttanut mieleen vanhoja taitoja ja oppinut samalla paljon uutta.

Sekin on askarruttanut, olisiko lopputulos ollut merkittävästi erilainen, jos runojen ja kuvien työstäminen olisi alkanut samaan aikaan. Nyt runot olivat syntyneet reilusti ennen opinnäytetyön alkua, ja niiden alkuperäinen käyttötarkoitus oli erilainen. Olin hionut runoja pitkään, ja näin ne myös itsenäisinä teoksina. Huolella ajatellun tekstin muuttaminen tuntui raskaalta. Videorunoudessa on kuitenkin hedelmällisempää ajatella, että runo ja kuva käyvät yhteistä tanssia, jossa kumpikin vuorollaan voi olla viejän roolissa. Omissa lokeroissaan ne päätyvät vain astumaan toistensa varpaille jatkaen jäykästi eteenpäin. Tekijän on hyvä pysytellä muutoksille avoimena mahdollisimman pitkään. Tässä olisi itselläni ollut hiukan parantamisen varaa ainakin työn alkupuolella.

Videorunous on kuvien osalta vikuroiva käsikirjoitettava. Omalla kohdallani olen huomannut syyksisen, että runot ovat joskus niin huokoisia ja katkelmallisia, että niistä on vaikea saada kunnan otetta. Tässä on toisaalta myös runouden kiinnostavuus. En aina halua lyödä lukkoon runon sisältöä autoritäärisesti. Saatan jättää asioita auki myös itselleni. Ajattelen näin jättäväni myös lukijalle enemmän tulkinnan mahdollisuuksia. Video kuitenkin ehdottaa pohtimaan vielä tarkemmin runon ydintä, jonka kautta kuvallinen ilmaisutapakin voi kirkastua. Taito lieneekin myös siinä hienovaraisuudessa, ettei täytä kuvalla ihan jokaista tulkinnallista aukkoa. Tavallaan runon kuvallisuus toimii jo itsessään käsikirjoituksena videolle. Ehkä onkin vain parasta vetää joitain kuvallisia suuntaviivoja ja kokeilla, mihin se johtaa.

Jatkossa pystyn toteuttamaan videorunoja hiukan huolettomammin. Runojen surrealistisia kuvia voisin hyödyntää vielä enemmän etenkin, kun huoli runon ja kuvan päällekkäisyydestä ei ollutkaan videossa niin aiheellinen kuin oletin.

Kuten monilla projekteilla on tapana, on tämäkin ollut loppua kohti kiihtyvä. Aiheen parissa on silti kulunut tasaisesti aikaa syksystä lähtien. Ehkä vähempikin tausta-aineiston kahlaaminen olisi riittänyt, mutta ainakin tietämys karttui. Projekteilleni tuntuu olevan tyypillistä ennen pitkää eteen tuleva piste, jossa tekemisen intensiteetti kasvaa räjähdysmäisesti. Yleensä en ole tyytyväinen siihen mitä olen saanut aikaan ja alan työskennellä raivokkaasti muutoksen eteen. Tällä kertaa oli irtauduttava kuvallisesta lakonisuudesta.

Olen iloinen ajasta jonka olen saanut viettää Lahden Muotoiluinstituutissa. Valokuvakoulutus on auttanut minua kehittämään omaa ilmaisua, ja ennen kaikkea näkemään ja ajattelemaan. Nyt on aika saattaa tehty työ ulos maailmaan.

Lähteet

Painetut lähteet

Hietaharju, M. 2017. Kivilyhty tuulessa. Helsinki: Basam Books

Mikkonen, K. 2005. Kuva ja sana. Helsinki: Gaudeamus

Parkko, T. 2016. Intohimoa ja millimetripaperia. Helsinki: BTJ Finland Oy

Parkko, T. 2011. Kirjoita Runo. Helsinki: BTJ Finland Oy

Seppä, A. 2012. Kuvien tulkinta. Helsinki: Gaudeamus

Elektroniset lähteet

Daly, D. 2018. I come from the fire city. Video. Motionpoems [viitattu 18.1.2019].
Saatavissa: <http://motionpoems.org/episode/i-come-from-the-fire-city/>

Jyväskylän yliopisto. 2010. Surrealismi. [viitattu 30.3.2019].
Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/taiku/taidehistorian-aikajana/modernismi/1900-luvun-modernismi/surrealismi>

Konyves T. 2010. All This Day Is Good For. Vimeo. [viitattu 20.1.2019].
Saatavissa: <https://vimeo.com/17713416>

Konyves T. 2011. Videopoetry: a manifesto. Issuu [viitattu 17.1.2019].
Saatavissa: https://issuu.com/tomkonyves/docs/manifesto_pdf

Lahden runomaraton ry. 2019. Vinkkejä runoiluun. Lahden runomaraton ry [viitattu 18.1.2019].
Saatavissa: <http://www.runomaraton.com/kilpailut/vinkkeja-runoiluun/>

Laihin, M. 2014. Rakkaus on sairaalaravintola. Video. Nokturno [viitattu 17.1.2019].
Saatavissa: <http://nokturno.fi/poem/rakkaus-on-sairaa-aravintola>

Motionpoems. 2019. Verkkosivusto. [viitattu 17.1.2019].
Saatavissa: <http://motionpoems.org/>

Nevala T. 2015. Aikamatka elokuvaan. Valveen elokuvakoulu, Oulun kaupunki [viitattu 1.4.2019].
Saatavissa: http://www.kulttuurivalve.fi/tiedostot/Elokuvakoulu/PDF/aikamatka_elokuvaan_web.pdf

Tieteen termipankki. 2019. Kirjallisuudentutkimus:ikonoteksti. [viitattu 19.12.2018].
Saatavissa: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:ikonoteksti.>

Kuvalähteet

Kuva 3: Vertov, D. 1929. Man with a movie camera. Kuvakaappaus videosta. [viitattu 8.2.2019].
Saatavissa: <https://vimeo.com/25840161>

Kuva 4: Cerminová, M. Sad day. 1942. [viitattu 1.4. 2019].
Saatavissa: <https://surrealism.website/Toyen.html>

Kuva 6: Steichen, E. 1904. The Flatiron. [viitattu 16.12.2018].
Saatavissa: <https://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/33.43.43/>

Kuva 7: Graham, P. Troubled Land. 1984-1986. [viitattu. 14.12.2018]
Saatavissa: <https://paulgrahamarchive.com/troubledland.html#a>

Kuva 8: Konyves, T. 2010. All This Day Is Good For. Kuvakaappaus videosta. [viitattu 21.1. 2019].
Saatavissa: <https://vimeo.com/17713416>

Kuva 9: Laihinen, M. 2014. Rakkaus on sairaalaravintola. Kuvakaappaus videosta. [viitattu 12.1.2019]. Saatavissa: <https://nokturno.fi/poem/rakkaus-on-sairalaravintola>

Kuva 10: Daly, D. 2018. I come from the fire city. Kuvakaappaus videosta. [viitattu 13.1.2019]
Saatavissa: <http://motionpoems.org/episode/i-come-from-the-fire-city/>

Kuva 12: Linnankivi, E. 2017. Ole kuin mies. [viitattu 30.3.2019]
Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/126713>

Kuva 16: Ahtila, E. 2011. Horizontal. [viitattu 31.3.2019]
Saatavissa: https://crystaleye.fi/eija-liisa_ahtila/installations/horizontal